

L'urbanisme municipal, sota sospita

Els últims mesos s'han destapat 59 irregularitats en poblacions pertanyents en catorze comunitats autònomes

JOSEP MARIA SEBASTIAN

Les comunitats autònomes del País Basc, Astúries i Aragó són les úniques de la península on no hi ha cap municipi amb diligències obertes o denúncies per deli-

tes o irregularitats urbanístiques. A la resta del territori, prop de seixanta ajuntaments estan implicats en més o menys mesura amb requalificacions de terrenys irregulars, cobraments de comissions,

tractes de favor a determinades constructors, vendes irregulars de terrenys municipals, etc. No es tracta, però, d'un fenomen nou. La paràlització de negociacions entre Hisenda i els ajuntaments sobre el fi-

nançament municipal ha convertit en pràctica habitual en molts municipis des de fa temps la utilització del sòl com a mitjà per engeixar el tresor municipal de recursos suficients i de corrupció.

L'operació Malaia de Marbella va significar el tret de sortida d'una gran operació antifrau en ajuntaments de tot l'Estat que només els últims mesos ha significat l'obertura de prop de seixanta diligències de les fiscalies i jutjats de catorze comunitats autònomes.

No tots els casos tenen lògicament l'envergadura de la corrupció detectada a Marbella, però sí que totes afecten alcaldes, regidors o representants dels diferents ajuntaments i de tots els colors polítics.

Valguin com a dades per fer-se una idea de la situació que l'any 2005 es van construir 800.000 habitatges a l'Estat espanyol; que cada dia es requalifica una superfície equivalent a tres camps de futbol; que Seprona va denunciar 12.832 construccions il·legals entre el gener del 2005 i el juny del 2006; que a la costa andalusa el 59% del sòl està urbanitzat amb 4.000 expedients oberts; que els plans urbanístics aprovats per aquest any preveuen la construcció d'un milió i mig d'habitatges i més de 300 camps de golf, i que un terç dels bitllets de 500 euros de la Unió Europea circulen en territori espanyol. Pel que fa a diligències judicials obertes, els casos més sonats per comunitats autò-

nomes són els següents:

► Andalusia

A banda del cas de Marbella, que es mereix un tractament a part (vegeu peça), a la comunitat andalusa hi ha obertes diligències judicials en catorze ajuntaments més i que afecten càrrecs electes del PP, el PSOE, PSA i IU.

Els presumptes delictes inclouen edificar en zones no permeses com per exemple a Carboneras (Almeria), on es va construir un hotel al parc natural del Cap de Gata-Níjar; a Tolox (Màlaga), on es va permetre construir 2.000 habitatges en terreny no urbanitzable, o de Torre del Campo (Jaén), on es van construir disset xalets en un camí ral.

Pel que fa a la vulneració de sentències judicials, a Roquetas de Mar (Almeria) s'hi ha construït un gran centre comercial; a Tarifa (Cadis), s'ha fet servir el permís de reformes de l'oficina de turisme per crear una zona d'oci i de comerç; a Jimena, a la mateixa província, en dos anys s'ha permès l'edificabilitat de 2,5 milions de metres quadrats en una població de 8.258 habitants.

► Les illes Canàries

A Telde (Gran Canària), l'alcalde i set regidors, la setmana passada van visi-

MUNICIPIES INVESTIGATS PER CORRUPCIÓ URBANÍSTICA

• ANDALUSIA

Carboneras (PSOE)-Almeria
Roquetas de Mar (PP)-Almeria
Pto. de Santa Maria (IP)- Cadis
Ubrique (PA)-Cadis
Tarifa (PSOE)-Cadis
Jimena (PSOE)-Cadis
La Línea (PP)-Cadis
Marbella (GIL)-Màlaga
Gaucin (PP)-Màlaga
Maniua (IU)-Màlaga
Cometa (PP)-Màlaga
Benalmádena (Ind.)-Màlaga
Tolox (PA)-Màlaga
Camas (Ind.)-Sevilla
Torredelcampo (PSOE)-Jaén
Armillá (PSOE)-Granada

• CANÀRIES

Telde (PP)-Gran Canària

• CANTÀBRIA

Argoños (PP)
Arnuero (PP)
Escalante (ind.)

• CASTELLA I LLEÓ

Arroyo de la Encamienda (PP)-Valladolid
Navas del Marqués (PP)-Àvila

• CASTELLA-LA MANXA

Seseña (PSOE)-Toledo
Hellín (PSOE)-Albacete

• CATALUNYA

Tarragona (CIU)
Salou (ind.)-El Tarragonès

• EXTREMADURA

Badajoz (PP)

• GALÍCIA

Tui (PP)-Pontevedra
Oleiros (ind.)-La Corunya

• ILLES BALEARS

Calvià (PSOE)-Mallorca
Sant Antoni (PP)-Eivissa
Campos (PP)-Mallorca
Sant Josep (PP)-Eivissa
Santa Eulàlia (PP)-Eivissa

Andratx (PP)-Mallorca
Ses Salines (PP)-Mallorca

• LA RIOJA

Lardero (PP)
Santurde (PP)
Briñas (PP)

• MADRID

Ciempozuelos (PSOE)
Aldea del Fresno (PSOE)
Alcorcón (PP)
Tres Cantos (TCU-PP)

• MURCIA

Múrcia (PP)
Águilas (PP)
Cartagena (PP)
La Unión (PSOE)

San Javier (PP)
Los Alcázares (PSOE)
Villanueva del Segura (PP)
Cieza (PP)

• NAVARRA

Valle de Egués (UPN)

• PAÍS VALENCIÀ

Oriola (PP)-Alacant (El Baix Segura)
Torrevella (PP)-Alacant (El Baix Segura)
Català (PSPV-PSOE)-Alacant (El Baix Segura)
Alacant (PP)
Zarra (PSPV-PSOE)-València (La Vall de Coferents)

tar la presó, d'on han sortit sota fiança, per la seva implicació en el cas Faycan, per un suposat cobrament del 20% del cost de les obres per les quals se sol·licitava permís.

► Cantàbria

En cinc municipis de la costa (Argoños, Arnuero, Escalante, Miengo i Piélagos) hi ha més de 500 habitatges pendents de confirmació o d'execució

d'enderroc per causes com ara requalificacions il·legals, impacte paisatgístic i invasió de terrenys pertanyents al municipi veí.

► Castella i Lleó

A Arroyo de la Encamienda (Valladolid) s'investiga la requalificació de 335.000 metres quadrats de terrenys industrials per construir-hi 3.410 habitatges, que suposaria una plusvàlua de 180 milions.

A Navas del Marqués (Àvila) s'ha fet aturar una tala d'arbres per construir la Ciutat del Golf, amb 1.600 habitatges, dos hotels de luxe i un camp de golf.

► Castella-la Manxa

A Seseña (Toledo), la fiscalia ha obert diligències per tracte de favor al constructor Francisco Hernando El pocero, per haver requalificat uns dos

milions de metres quadrats per construir 13.508 habitatges en un poble de 10.000 habitants.

► Madrid

A Ciempozuelos, l'alcalde i l'exalcalde estan imputats en un delictes de blanqueig de diners, i se'ls va detectar un compte amb més d'un milió d'euros a Andorra.

► Múrcia

Després d'Andalusia és la comunitat on s'han obert més diligències. Múrcia, Águilas, Cartagena, La Unión, San Javier, Los Alcázares, Villanueva del río Segura i Cieza són les localitats on s'investiguen un o més suposats delictes de tràfic d'influències, prevariació, delictes contra el medi ambient, alteració del preu de les coses, etc. El cas més espectacular és el de San Javier, amb el projecte Puerto Mayor, en què es preveu la construcció d'un port, 88 habitatges, un hotel, un centre comercial i un camp de golf de 500.000 metres quadrats, en uns terrenys guanyats al mar mitjançant el vessament d'àrids.

València, La Rioja, Galícia, Extremadura i les Illes Balears són altres comunitats amb municipis implicats en delictes similars.

El tres per cent català

El tan esmentat oasi català sembla ser que en temes de corrupció urbanística no és tant. El cas més sonat és el de la investigació que du a terme el jutjat d'instrucció número 3 de Barcelona pel presumpte cobrament de comissions il·legals per l'empresa pública d'habitatge de la Generalitat, Adigsa, en l'última etapa de govern de CiU. Aquest cas va ser obert per la fiscalia després que al president de la Generalitat, Pasqual Maragall, se li escalfés la boca en una picabaralla al Parlament sobre l'esfondrament del Carmel, i fes al·lusió als suposats cobraments, quan va engaltar a Artur Mas: «Vostès tenen un problema que és diu tres per cent.»

La querrel·la presentada per la fiscalia es dirigeix a l'expresident d'Adigsa, Ferran Falcó; Josep An-

ton Fontdevila, exconseller delegat, tots dos militants de CDC, i contra sis constructors i intermediaris.

Altres escàndols d'actualitat són el de Tarragona i el de Salou. El febrer del 2005, diversos expropiataris de terrenys van denunciar davant el jutjat presumptes irregularitats urbanístiques en el projecte de Terres Cavades, que preveu la construcció de 4.872 habitatges. Els denunciants acusen diversos polítics i constructors de prevariació, soborn, maquinació per alterar el preu de les coses, falsedat i estafa en assegurar que es van veure pressionats per vendre els seus terrenys entre el 1995 i el 2001. Entre els imputats hi ha l'exregidor d'Urbanisme de CiU Àngel Fernández, el seu germà, el construc-

tor Juan Fernández i Maria Cinta Itarte, esposa del senador de CiU Lluís Badia.

També té un important caire endogàmic la investigació que du a terme la fiscalia contra part de la família Ferran de Salou, concretament contra l'alcalde, Esteve Ferran, i el regidor d'Urbanisme, que a més de ser el seu fill són homònim.

La família va comprar l'any 2000 una finca per 30.000 euros que l'any 2004 van vendre per 500.000, després de la consegüent requalificació. Pare i fill formen part de la candidatura, mai tan ben dita, de Ferran Units per Salou (FUPS) que governava amb CiU. Els convergents van decidir deixar el govern municipal, típs de tanta unió familiar.

Marbella, la pionera

La fitxa de dòmino que va iniciar aquest llarg guitezell d'imputacions, investigacions i diligències d'escàndols urbanístics perpetrats des dels ajuntaments de tot l'Estat va ser l'operació Malaia de Marbella, que de moment ha fet visitar la garjola l'alcalde, l'exalcalde, regidors, regidores, càrrecs de confiança, funcionaris municipals, policies i constructors, fins a un total de 26 persones empresonades i més de 60 d'imputades. A la població dels cotxes més exclusius, dels iots més espectaculars, de les joieries més reputades, de les mansions més opulentes, melic universal de la jet set més mudada, residència d'àrabs ocosos que neden en petroli, refugi de traficants d'armes i de russos nous rics, s'hi va crear un imperi de la rajola de dimensions descomunals. Premsa econòmica, del cor i diària s'ha fet ressò dels milions d'euros que anaven d'un lloc a l'altre, fins i tot, sembla que dins de bosses d'escombraries. La fiscalia atribueix als imputats, especialment a la cúpula municipal, delictes de soborn, requalificació il·legal de terrenys, apropiació indeguda, falsedat documental... La confiscació de béns dels implicats pujava a 2.400 milions.